M Ø T E

(LM)

i den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

torsdag den 22.februar kl.16.30.

Møtet ble ledet av komiteens leder, Gro Harlem Brundtland.

Til stede var: Gro Harlem Brundtland, Paul Chaffey, Kåre Gjønnes, Bjørn Tore Godal, Fridtjof Frank Gundersen, Anne Enger Lahnstein, Anders Talleraas, Bjarne Mørk Eidem, Edvard Grimstad, Sigbjørn Johnsen, Gunhild Øyangen (for Gunnar Skaug), Haakon Blankenborg (for Helen Bøsterud), Anders C. Sjaastad (for Jo Benkow), Harald Ellefsen (for Jan Petersen), Johan C. Løken (for Annelise Høegh), Rolf Ketil Bjørn (for Kjellbjørg Lunde).

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Handelsminister Kaci Kullmann Five og landbruksminister Anne Vik.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Fra Utenriksdepartementet: Statssekretær Sven Svedman, ekspedisjonssjef Tor B. Næss, prosjektleder Harald Neple. Fra Landbruksdepartementet: Statssekretær Bjørn Iversen, departementsråd Per H. Grue, underdirektør Sverre Kvakkestad.

Fra landbrukskomiteen var følgende til stede: Gunhild Øyangen(også varamann i utvidede), Syver Berge, Bjarne Mørk Eidem (også medlem av utvidede), Oscar Douglas Hillgaar, Sigbjørn Ravnåsen, Inger Dag Steen og Dag C. Weberg.

Dessuten møtte sekretær i landbrukskomiteen Helge Stiksrud.

Videre var til stede komiteens faste sekretær Jon Bech.

Dagsorden

1. Notifisering i GATT og norske importrestriksjoner
2. Eventuelt

KOMITEENS LEDER: Det er først handelsministeren og deretter landbruksministeren.

(LM)

STATSRÅD KACI KULLMANN FIVE: Det dreier seg om oppfølgingen av panelrapporten om epler og pærer. Norge sa seg ved å akseptere panelrapporten om epler og pærer i GATTs råd den 22. juni i fjor, villig til å utarbeide et nytt importregime for epler og pærer med sikte på å bringe det i samsvar med Norges forpliktelser i GATT. Regjeringen Harlem Brundtland nedsatte en arbeidsgruppe bestående av Utenriksdepartementet (som leder); Landbruksdepartementet, Finansdepartementet, daværende Forbruker- og administrasjonsdepartementet, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag for å utarbeide et forslag til omlegging av det norske importvernet for epler og pærer.

Denne gruppen fremla sin rapport den 7. februar, og konkluderer med et kompromissforslag med enkelte særmerknader fra landbrukets organisasjoner som jeg skal komme tilbake til.

Forslaget som gruppen konkluderer med, er basert på GATTs artikkel XI, som under visse forutsetninger tillater et land å opprettholde mengdebegrensninger ved importen sammen med en intern begrensning av produksjon eller markedsført kvantum. Forslaget fra arbeidsgruppen inneholder følgende hovedelementer:

1. Import hele året.
2. Kvoteregulert import for epler i tiden 1.mai - 30. november, og for pærer i tiden 11. august - 30. november.
3. Full åpning for import av epler og pærer fra 1. desember.
4. Produksjonsregulering av konsumepler klasse 1 basert på et produksjonsmål på 7 500 tonn og av konsumpærer klasse 1 basert på et produksjonsmål på 1 500 tonn omsatt gjennom markedsordningen. Dette innebærer at eventuell norsk produksjon utover 7 500 tonn vil måtte trekkes ut fra markedet.
5. Importkvote på 8 000 tonn epler og 250 tonn pærer i reguleringsperioden. Kvoten deles opp ved at 7 000 tonn epler lisensieres i perioden 1. mai - 1. august. De resterende 1 000 tonn vil så lisensieres i den peiode norske epler konkurrerer med import. Tilleggskvoter kan gis.
6. Tildeling av importkvote på basis av omsetning av norske epler og importerte epler i forholdet 50-50.
7. Ordningen blir varig, men det åpnes for revisjon av ordningen etter to år. Mulige endringer i GATTs regelverk kan være et revisjonsgrunnlag.

Småbrukarlagets særmerknader er knyttet til produksjonsmålets definisjon og størrelse, samt til åpningsdato, og Bondelagets særmerknad kun til åpnings-

(LM)

dato. Tallstørrelsene for produksjonsmål og import-kvoter er, slik jeg nå har referert dem, kompromisser i forhold til de forslag som opprinnelig ble lagt frem av statens representanter i arbeidsgruppen.

I forbindelse med den foreslåtte ordningen ble to andre alternativer enn artikkel XI-løsning vurdert. Det ene er overgang til faste tollsatser, såkalt "tariffication", og det andre er innføring av variable importavgifter, som vi kjenner fra EF-systemet. Disse alternativer ville på grunn av at tollsatsene i dag på epler og pærer er bundet i GATT på et meget lavt nivå, måtte medføre forhandlinger om kompensasjon dersom vi skulle ønske å heve disse tollsatsene, altså ved en omlegging til et av de to andre systemene. Overfor EF, som er hovedleverandør, ville kompensasjon måtte gis på andre jordbruksvarer fordi vi på industrivaresiden i praksis har tollfrihet med EF. USAs svært negative holdning til variable avgifter gjør for øvrig at en ordning basert på slike avgifter, ikke ble ansett som aktuell nå. Videre ville krav om kompensasjons-forhandlinger kunne føre til at Norge ble brakt inn i formelle konsultasjoner i GATT om detaljer i vårt nye importregime. Ved å akseptere panelrapporten i fjor fremfor å gå inn i tosidige forhandlinger, har Norge, slik regjeringen Harlem Brundtland la opp til sist vår, hatt fordelen av ensidig å kunne utforme et nytt import-system for epler og pærer basert på GATTs regelverk og med utgangspunkt i norske landbrukspolitiske realiteter.

Regjeringen er enig i de siste vurderingene av de ulike alterntivene som her er referert. Regjeringen har behandlet arbeidsgruppens rapport, og ønsker å gå frem på følgende måte:

Gruppens forslag gjennomføres i påvente av utfallet av forhandlingene i Uruguay-runden. Når det gis meddelelse til GATT om den nye importordningen, vil det bli gjort klart at ordningen vil bli vurdert på nytt i lys av utfallet av Uruguay-runden. Jeg minner om at Uruguay-runden skal være avsluttet innen utgangen av året, helst i midten av desember.

I henhold til gjeldende jordbruksavtale har det i dag vært konsultasjoner med organisasjonene om opp-følgingen av panelrapporten, og dette vil landbruks-ministeren omtale - og følgene av det.

Komiteen vil være kjent med at GATTs artikkel XI er gjenstand for forhandlinger i Uruguay-runden. Jeg vil ikke unnlate å nevne at artikkel XI-ordningen av mange i dag anses å befinne seg i gråsonen av GATT. EN rekke panelsaker i den senere tid har gitt en inn-snevrende fortolkning av denne artikkelen. Det er

(LM) likevel Regjeringens vurdering at Norge på det nåværende stadium i GATT-forhandlingene, med nytt GATT-regelverk under utarbeidelse i Uruguay-runden, bør velge den løsningen som her er skissert.

Det var som kjent USA som tok opp hele dette spørsmålet i første runde, og de følger derfor denne saken meget nøye. Regjeringen har lagt stor vekt på å minimalisere sjansene for ny panelsak fra USA ved å velge 1. desember som åpningsdato. Organisasjonene er uenig i denne datoen - jeg viser til tidligere diskusjoner bl.a. i denne komite - og vi valgte som kjent for fjorårets import åpning 13. desember. Den tidlige åpningsdato, 1. desember, som nå velges, samt det faktum at det gjøres klart at systemet vil bli vurdert i lys av utfallet av Uruguay-runden, skulle tilsi at USA unnlater å klage på den nye ordningen, og at løsningen aksepteres i GATT. Her kan det også til sist bemerkes at både USA og EF den senere tid ved Rådets vedtakelse av panelrapporter, som også har gått USA og EF imot, det skjer faktisk, har uttalt at rapportenes anbefalinger vil bli iverksatt i lys av utfallet av Uruguay-runden. Det er med andre ord en tankegang som det allerede er flere andre land som har benyttet seg av.

(GSR) STATSRÅD ANNE VIK: Det har i dag vært møte mellom staten og organisasjonene. Generalsekretær Venger fra Norges Bondelag meddelte at organisasjonen kan støtte skissen til løsning med unntak for åpningsdatoen, som foreslås satt til 15. desember.

Generalsekretær Haga fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag stod fast på organisasjonens eget forslag i arbeidsgruppen.

Departementsråd Grue meddelte at Regjeringen fastholder sitt standpunkt. Saken vil bli tatt opp med Stortingets organer før notifisering til GATT finner sted.

Min foreløpige vurdering er at saka må forelegges Stortinget i god tid før sommerferien fordi det ikke er enighet. Takk.

GUNHILD ØYANGEN: Handelsministeren gav her en realistisk vurdering av artikkel 11 i tråd med de klare signaler som også landbrukskomiteen fikk både i GATT og i OECD, og åpnet for at det kan bli nødvendig å komme tilbake til andre løsninger når Uruguay-runden er ferdig.

(GSR)

Jeg har et par spørsmål. Planlegger Regjeringen å innføre nye støtteordninger som kompensasjon overfor de fruktprodusentene som vil bli rammet? Det vil bli en overproduksjon i forhold til den produksjonsbegrensningen som er fastsatt. Det er det ene

Jeg er kjent med Småbrukarlagets forslag som er knyttet til areal, og synes det hadde vært interessant å høre Regjeringens vurdering av det forslaget både handelspolitisk og landbrukspolitisk.

STATSRÅD KACI KULLMANN FIVE: Da skal jeg kort besvare det.

Når det gjelder nye støtteordninger, vil ikke dette få virkning i forhold til 1990-fruktproduksjonen i Norge før etter at ny jordbruksavtale er forhandlet frem. Dette vil bli et spørsmål som må tas opp i forbindelse med den nye avtalen. Det ble som kjent innført visse ordninger i forbindelse med høstens åpningsdato osv.

Småbrukarlagets forslag var knyttet til en arealnorm og ikke til et kvantum, slik gruppen i fellesskap her har valgt å falle ned på. Regjeringen deler den vurdering som arbeidsgruppen der har gjort, og mener at det er mest hensiktsmessig i dette systemet å velge det nå. Forslaget om areal vil høyst sannsynlig ikke være akseptabelt i GATT som grunnlag for produksjonsbegrensning. Vi kjenner jo til at det foregår en viss effektivisering også på den sektoren.

KOMITEENS LEDER: Er det ingen flere som ønsker ordet? Betyr det at vi med de merknader som nå er kommet fra Gunhild Øyangen, er innstilt på å gi en tilslutning med ulik grad av tro og tvil med hensyn til fremtiden? Jeg tror det er det som ligger i de spørsmålene Gunhild Øyangen her har stilt på vegne av Arbeiderpartiet.

STATSRÅD KACI KULLMANN FIVE: Det har jeg stor forståelse for. Troen og tvilen er vel noenlunde jevnt fordelt, men som en konklusjon oppfatter jeg også dette som en tilslutning, med litt ulike premisser, til det opplegg som her legges, og vi vil søke å notifisere GATT i morgen om dette spørsmålet. Vi ønsker å orientere amerikanerne underhånden like før vi sender notifikasjonen til GATT som ren høflighet overfor amerikanerne, noe som kanskje kan komme oss til kredit senere. Vi

(GSR)

tror det vil være klokt å gjøre det. Vi håper derfor at vi skal unngå å lage aktivt fra vår side i hvert fall - for å si det forsiktig - noen presseomtale av dette i dag. Det vil selvfølgelig gå ut en presse-melding parallelt med notifiseringen i morgen, for også å gjøre rede for den siden av det.

KOMITEENS LEDER: Er det noe under Eventuelt? Det er det ikke. Takk for i dag.

Møtet hevet kl. 16.50.